

Sokfélék voltak

VISSZHANG - LIX. évfolyam, 42. szám, 2015. október 16.

Nem hasonlítható össze a Magyarországot 1956 után elhagyók helyzete a mostani népvándorlással, jelentette ki nemrég Sziijártó Péter külgazdasági és külügyminiszter. „Nem szabad megengednünk, hogy az '50-es években Magyarországról a kommunista diktatúra miatt elmenekült emberek helyzetét a mostani népvándorláshoz hasonlítsák. (...) A helyzet ugyanis az, hogy 1956 után a hazájukat elhagyó magyar emberek békések voltak, együttműködtek a külföldi országok hatóságaival, tisztelték más országok törvényeit és nem támadták meg más országok hivatalos szerveit. Most azt látjuk, hogy a mostani bevándorlási hullám jelentős agresszióval is párosul, a bevándorlók jelentős része nem tiszteli más országok törvényeit, nem tiszteli az európai jogszabályokat.”

Az Orbán-kormány manapság egyre magasabb piederstálra állítja az '56-os magyar menekülteket. A magyar sajtót olvasva nekem már-már az az érzésem támad, hogy mindegyikük valóságos szent volt. Mi sem áll messzebb a valóságtól!

Az első '56-osok nem is a kommunisták elől menekültek el, hanem, mint ahogy azt Paul Nemes írja, az első menekültek éppenséggel a rettegett kommunista ÁVH (Államvédelmi Hatóság) tagjai voltak. Sokan közülük már a forradalom kitörésekor Ausztriába távoztak (Central Europe Review, 1999. november 1).

Ausztriában az antiszemitizmus is felütötte a fejét, sőt kisebb zavargások is voltak. Peter I. Hidas szerint 1956 novemberében mintegy ezer magyar menekült tüntetett Bécsben, amikor elterjedt a hír, hogy a zsidó szervezeteknél regisztrálók az Egyesült Államokba vándorolhatnak ki. Az osztrák rendőrséget is be kellett hívni a Salzburg melletti Camp Roeder menekülttáborba, hogy ott a magyar antiszemitékat megfékezzék (AHEA Konferencia, 1999. április 9-11., John Carroll University).

Az '56-osok törvényisztelete sem volt makulátlan; sokuk nem tartotta be az amerikai törvényeket sem. A New Jersey államban levő Camp Kilmer katonai tábor fogadta a magyarokat, és ott a CIA sokakat kihallgatott. Mintegy 3 ezer jelentés is született. A dokumentumokból az derül ki, hogy miután a magyarok elhagyhatták a tábort, gyakran változtatták lakhelyeiket, és sok esetben megszegték bejelentési kötelezettségüket. A CIA ugyan elégedett volt a kapott információkkal, de azt is megírták, hogy a magyarok sokszor „jelentősen túlértékelték saját szakképesítésüket és hozzáértésüket”.

2006-ban Bush elnök Budapesten udvariasan méltatta az '56-os bevándorlók hozzájárulását, és tény, hogy sokuk jól beilleszkedett Amerikában, jelentős sikereket ért el. Például Andy Grove (Gróf András) az Intel csúcstechnológiai cég vezetője lett, és 1997-ben a *Time* magazin neki ítélte az *Év embere* címet. *Átúsztam* címmel nagy sikerű memoárt írt életéről és 1956-os élményeiről.

Viszont kevesebb szó esik azokról az '56-osokról, akik börtönben végezték. Pándy András Belgiumban telepedett le, ahol két volt feleségét és négy gyermekét gyilkolta meg. A sorozatgyilkos lelkes életfogytiglant kapott, és 2013-ban börtönben halt meg. Legendás bűnözővé vált Amerikában John (János) Birges, aki 1980-ban saját tervezésű robbanószerkezettel zsarolta meg a Lake Tahoe melletti Harvey kaszinót. Életfogytiglant kapott, és 1996-ban egy nevadai börtönben halt meg.

Mert bizony sokfélék voltak az '56-os magyar menekültek, mint ahogyan sokfélék a mostani közel-keleti menekültek is. A magyar külügyminiszternek az általánosítások helyett inkább ezt a sokféleséget illetet volna hangsúlyoznia.